

Vi i LOP

Medlemsblad for
LOP – Landslaget for
offentlige pensjonister

NR. 2 – 2013 – Årg. 68

Kjell Erik Øie: En nødvendig reform
Odd Kjell Skjegstad tilbyr kåserier
Julemarkedstur til Berlin

Innhold

Lederen har ordet	3
Nytt fra sentralstyret	4
En nødvendig reform!	5
Intervjuet	7
Pensjonsutvalget	10
Helse- og omsorgsutvalget	12
Turutvalget	13
Nasjonal kjernejournal	14
Frimos fristelser	15
Nye førerkortregler	16
Lokallagssidene	17
Sekretariatets spalte	29
Kryssord	30
LOP i eldreråd	31

Redaktørens lille hjørne

Trygdeoppkjøret ga oss pensjonister noe mer i år enn i fjor, som leder Kjell Helland påpeker i sin leder. Når sommeren er over, er det stortingsvalg. I nr. 1 ble omtale av «eldreprogrammene» til de politiske partiene i nr. 2 varslet. Men landsmøtene pågikk fremdeles da nr. 2 gikk i trykken, så det gikk ikke. LOP Oslo har imidlertid hatt besøk av en politiker igjen og skriver om det!

Planlegger du lokallagsprogram for høsten 2013 og/eller 2014?
Les intervjuet med Odd Kjell Skjeggstad!

LOP er på Facebook! Se side 24!

Stor takk til lokallagene for mye stoff til medlemsbladet! Jeg håper det inspirerer å lese om aktivitetene. Stadig flere lag samarbeider og inviterer hverandre til møter m.v. LOP Tromsø inviterer LOPere som besøker «Nordens Paris» til å ta kontakt. En god ide å hilse på andre lokallag når en er på tur! Apropos tur – er du på tur 9. september, husk å forhåndsstemme!

Verv et medlem! Er en tidligere kollega på vei inn i pensjonistfasen, ønsk han/henne velkommen til LOP, det naturlige valg for pensjonister fra offentlig sektor!

God sommer!

Maj Lindholt, redaktør

Medlemsblad for Landslaget for offentlige pensjonister, LOP, som er landets eldste og nest største interesseorganisasjon for pensjonister fra offentlig sektor. LOP er uavhengig, partipolitisk og livsynsnøytral. www.lop.no

Utkommer 4 ganger årlig
ISS 1890-3398
Opplag: 12.000

REDAKTØR

Maj Lindholt
91 72 77 91
tomaholt@start.no

REDAKSJONSRAÐ

Turid Frimo
tfrimo@gmail.com
Lillian Saxegaard
lillian.saxegaard@gmail.com
Randi Frankrig
randi.frankrig@gmail.com
May-Brith Brekke
maybrekk@sf-nett.no

ANNONSER

Marit J. Nicolaysen
932 61 966
marnicolay@hotmail.com

Ole Sandvik
926 46 269

Redaksjonen avsluttet 2/5.
Frist for nr. 3-2013 1/8.

Signerte artikler står for skribentens egne meninger.

SEKRETARIAT

Besøk: Stortingsgt. 2
Postadr.: Pb 2083 Vika,
0125 Oslo
Daglig leder: Thor-Eirik G.
Mykland
22 42 22 55
980 24 939
lop@online.no
Kontortid: man-fre 10.30-18.00

Sekretariatsmedarbeider:

Tove Lian
75 15 03 02
456 30 948
hel-lia@online.no
Petter Grubensgt. 9,
8624 Mo i Rana

Prosjektmedarbeider:
Marit J. Nicolaysen
22 33 00 22
marnicolay@hotmail.com
tirs-tors 11.00-17.00

SENTRALSTYRET

Leder: Kjell Helland
72 88 62 02
975 95 484
kedhella@online.no

Nestleder: Turid Frimo

22 23 05 25
470 26 939
tfrimo@gmail.com

Styremedlemmer:

Åshild Hauan
75 56 20 32
948 41 130
aa-haua@online.no

Magne Helland
51 97 99 34
475 10 794
magne.helland@lyse.net

Aagot Flagstad
61 25 41 79
900 29 966
flagstad@bbnett.no

Johannes Bolstad
56 30 12 69
924 44 478
johannes.bolstad@bkkfiber.no

Nils Kristian Lie
62 50 90 24
952 19 026
ragnils@gmail.com

Varamedlemmer:

Turid Mæhre Olsen
75 17 09 25
924 56 568
turid.arna.olsen@hotmail.com

Sigurd Dybvik
911 07 120
sidy@mimer.no

NETTREDAKTØR

Margaretha Hamrin
952 32 131
mgoer@online.no

PENSJONSUTVALGET

Hans Erik Pettersen
905 43 413
hansep@online.no

HELSE- OG OMSORGS-UTVALGET

Ove Kr. Mjølnerød
480 74 032
ove@mjolnerod.com

KURS-KONTAKT-KONFERANSEUTVALGET

Turid Mæhre Olsen
75 17 09 25
924 56 568
turid.arna.olsen@hotmail.com

TURUTVALGET

Magne Helland
51 97 99 34
475 10 794
magne.helland@lyse.net

LAYOUT OG TRYKK

Merkur-Trykk AS
www.merkurtrykk.no

Forsidebilde og illustrasjonsfoto: shutterstock.com

Merkur-Trykk er
PSO-sertifisert
Vi tar kvalitet på alvor!

Merkur-Trykk er
godkjent som
svanemerket bedrift.

God sommer!

Når dere får dette medlemsbladet, så er det å håpe at sommeren også er kommet. Det har vært en lang vinter for de fleste av oss. En vinter preget av barfrost, snøstormer og en snøsmelting på våren som har stengt mange veier. Kanskje ikke minst i distriktene. Derfor er det skjønt når sola igjen begynner å varme en frossen kropp, og vi ser at det begynner å spire rundt oss. Aktiviteten i lokallagene gjennom dette vinterhalvåret har også vært preget av stor aktivitet. Det å kunne komme sammen i sosiale lag betyr uten tvil svært mye for oss alle.

Lokallagene har også avviklet sine årsmøter, og presentert sine møteprogrammer og turer for 2013. Her finner vi ulike kulturaktiviteter, foredrag/kåserier og flotte tilbud om turer både innenlands og utenlands. Jeg vil også benytte anledningen til å takke av de av våre tillitsvalgte som nå har trukket seg, og samtidig ønske lykke til for de som nå har takket ja til å være tillitsvalgt i sitt lokallag. Det arbeidet dere gjør betyr mye for mange.

Våren er også drøftingsmøtenes tid med regjeringen. Først ute var drøftingsmøtet om statsbudsjettet for 2014. Det ble avviklet 30. april. Resultatet av dette møtet viser at det er ingen vilje til å gjøre noe med trygdeavgift, underregulering og minstefradraget. Det blir her vist til at dette er en del av den nye pensjonsreformen og at det er bred politisk enighet om disse endringene. Tannhelse er et annet viktig område for oss. Her vil det muligens bli iverksatt en utredning som vil ta utgangspunkt i en større egenandel, og resten dekket over folketrygden. Men som sagt ingenting er avgjort.

Vi må derfor bare holde trykket oppe.

Den 14. og 15. mai var det tid for trygdedrøftingene. Resultatet er nå kjent for alle, og viser at vi som alderspensjonister får et tillegg på 3,02 prosent. Dette er noe bedre enn i fjor. Det har sammenheng med etterslepet etter fjorårets oppgjør. I trygdeoppgjøret i 2012 ble det nemlig av regjeringen lagt til grunn en lønnsvekst på 3,75 pst., mens det endelige resultatet ble 4 pst. Minstepensjonistene får en økning på 3,29 prosent.

Er eldre en ressurs, eller?

Det er med interesse jeg følger debatten i ulike media om oss eldre og hvilke problemer vi representerer for samfunnet. Inntrykket vi gjerne sitter igjen med er at eldre er synonymt med sykdom og sykehjem, og at vi kun representerer en kostnad. Her hoppes det bukk over at vi fortsatt på mange måter bidrar til samfunnets beste. For det første betaler vi vår skatt til både stat, fylke og kommune. Mange av oss yter en stor innsats når det gjelder frivillighetsarbeid av ulikt slag. Det skal være nok å nevne at vår årlige innsats representerer ca. 30 milliarder kroner. Den faktiske situasjonen i dag er at vi preger samfunnslivet på mange måter. I dagens samfunn er alder i utgangspunktet ikke noen begrensning for et aktivt og rikt liv, hvor vi fortsatt kan gi viktige bidrag. La meg bare minne om at landslaget i fotball for menn trenes av en pensjonist på 71 år. Hva med Arve Tellefsen som i en alder av 76 år beriker oss alle med sitt fiolinspill? Mange flere eksempler kan nevnes. Selv om våre politiske partier viser liten vilje til å gi plass for eldre på

Stortinget - på tross av at vår erfaring og kompetanse ville vært en styrke for det politiske arbeidet - så ser vi heldigvis en annen holdning i både Europa og USA. Her finner vi mange sentrale politikere som både er 70 og 80 år. Når kan vi forvente at våre politiske partier vil følge etter? Når kan vi forvente at media slutter med å skape et inntrykk av at eldre er synonymt med sykehjem og kostnader, og isteden fokuserer på det faktiske forhold at eldre ikke er noen ensartet gruppe, men at de eldre er like mangfoldige som resten av landet. I en kronikk i VG 19. april sa vår Helse- og omsorgsminister Jonas Gahr Støre følgende: «Morgendagens seniorer blir noen ganger omtalt som eldrebølgen. Men de er ingen bølge av kostnader og krevene omsorg. De vil prege politikk, arbeidsliv og samfunnsliv. Vi kommer til å se en seniorpolitikk som handler om langt mer enn pensjonsspørsmål og sykehjemsplasser.» Kan vi håpe på at våre øvrige politikere og media i fortsettelsen tenker i disse baner?

Kjell Helland, leder

Nytt fra sentralstyret

Denne våren går mot slutten, en vår med mye snø, kulde, regn og lite hestehov og blåveis. Kurset for tillitsvalgte som skulle vært holdt 4. april måtte utsettes til 7. mai på grunn av værforholdene i Nord-Norge. De andre kursene blir gjennomført på Gardermoen til høsten.

Tekst: Turid Frimo. Foto: Maj Lindholt

LOP var representert ved nestleder og lokallagslederen i Oslo i ”Politisk Debatt” 17. april i Oslo Militære Samfunn. Emnet var ”Pensjonsreformen og dennes økonomiske konsekvenser”. Det ble en frisk debatt hvor LOPs syn kom godt fram. LOP ved nestleder stilte også på årsmøtet for Senter for seniorpolitikk 15. mai. Ved Utdanningsforbundets seminar for deres pensjonister i Nordland som ble avholdt i Bodø var LOPs nestleder en del av programmet på seminaret andre dag. Videre har nestleder deltatt på møter med Larvik lokallag og Metrologisk Institutt Seniorklubb, samt at styremedlem Magne Helland har deltatt på møte i Stavanger. LOPs leder har deltatt på årsmøte til Utdanningsforbundets pensjonister i Telemark, samt at han har representert LOP i drøftingsmøter med regjeringen om statsbudsjettet for 2014, og trygdeoppgjøret for 2013.

Det nye turutvalget med leder Magne Helland har startet sitt arbeid og er interessert i å få innspill fra medlemmene om ønsker for reisemål f.eks. for våren 2014, slik at riktig mange finner turene som arrangeres av LOP interessante å være med på.

Sentralstyrets regioner, hvor hvert enkelt sentralstyremedlem har ansvar for ”sine lokallag” viser seg å fungere svært bra. På sentralstyre-

Fra v. Åshild Hauan, Nils Kristian Lie, Aagot Flagstad, Magne Helland, Turid Mæhre Olsen og Johannes Bolstad. Sittende: Kjell Helland og Turid Frimo.

møtet 29. april fikk vi på den måten tilbakemeldinger fra hele landet om hvorledes det er ute i lokallagene. Det er hyggelige og positive telefonsamtaler eller e-poster. Selvfølgelig er det noen lokallag som sliter både med rekruttering til styreverv og verving av nye medlemmer. Dette er en stor utfordring for oss alle sammen. Regioninndelingen har gjort at flere og flere lag arrangerer turer og møter sammen, f.eks. lokallagene i Østfold, Rogaland, Hordaland og Mosjøen/Salten/Bodø som skal ha fellestur til Trena og Lovund.

På tillitsvalgtkursene våre vil de nyvalgte få en skikkelig gjennomgang av hvorledes regnskapet skal føres og en mal for hvorledes det skal gjøres og forslag til fordeling av oppgavene innenfor lokallagstyret. Vår nye nettredaktør, Margaretha Hamrin, vil vise våre tillitsvalgte

hvorledes vi skal skrive korte innlegg i pressen, slik at budskapet vårt blir tatt inn for eksempel i lokalavisene. Vi oppfordrer derfor lokallagene til å prioritere de nye tillitsvalgte, når de melder deltakere på til kursene.

Oslo lokallags tur til Serbia som har vært annonsert her i bladet har fått veldig god respons og er fulltegnet. Medlemmer fra Nordland til Rogaland har meldt seg på, slik at det blir en tur, hvor deltakerne virkelig kan bli kjent med hverandre og høre om hverandres lokallag, utveksle erfaringer og kanskje få nye ideer.

Sentralstyret oppnevnte 29. april May-Brith Brekke, Telemark, til nytt medlem av redaksjonsrådet for medlemsbladet etter ønske fra redaktøren.

En nødvendig reform!

Statssekretær Kjell Erik Øie i Helse- og omsorgsdepartementet understreket nødvendigheten av samhandlingsreformen da han innledet på sentralstyrets april møte. Øie mener reformen virker selv om det fremdeles er noen utfordringer.

Tekst og foto: Maj Lindholt

- Dette er et tema som fort kan bli svært teknisk, startet han og la bort plansjene. En forsamling på elleve kan snakkes direkte til. Utgangspunktet er at systemet er til for folk, ikke omvendt. Vi må altså ikke bli systemforsvarere for systemets skyld, men være åpne for justeringer underveis, fortsatte Øie.

Det nytter

- Hvorfor ble samhandlingsreformen innført, spurte han, og svarte umiddelbart selv at det handler om ressursbruk. Uansett hvor mye ressurser som settes inn og hvordan de brukes, vil det alltid være et gap mellom tilbudet og forventningene. Man må være bevisst på ressursbruken. Det er blitt nødvendig med stort fokus på forebygging, særlig med tanke på økningen i livs-tilssykdommene. Eksempler viser effekten; Øie fortalte om damen på 76 som hadde røykt 60 om dagen i 60 år minst. Damen fikk røkebein og beskjed om at uten røykestopp hadde hun seks måneder igjen å leve. La hun bort røyken, ville beinet bli bra om få uker. Så den godt innrøykte dame kjøpte lekesigarett og nikotinplaster – beinet ble bra og damen ikke-røyker.

Velferdsstatens bonus er at flere lever lenger og bedre. Eldre er mer ressurssterke og kravene er store. Ja, ikke deres generasjon da, her antes et bredt smil, men min generasjon kan komme til å bli en «kravstor

Kjell Erik Øie understreker fordelene ved samhandlingsreformen, mens Kjell Helland noterer.

tsunami». Vi vet hvordan vi vil ha det! Sentralstyrets medlemmer smilte med – vel vitende om at også nåtidens pensjonister svært godt vet hvordan vi vil ha det.

Store ressurser til reformen

- De frie inntektene til kommunene er økt betydelig, fortalte Øie. 22.000 nye ansatte er kommet til. Foreløpig er nok mye av disse ressursene brukt på unge pleietrengende. Når det gjelder eldre, er det satset sterkt på demens, både på pasient og pårørende.

Kjell Erik Øie var klar på at samhandlingsreformen virker. Pasientene kommer fortere ut av sykehusene og det utvikles mye spennende i kommunene selv om det er utfordringer noen steder. – Det har vært en halvering av antall

unødvendige liggedøgn på sykehusene!

Virkemidler på plass

Folkehelseloven, den lovpålagte samarbeidsavtalen mellom sykehus og kommuner samt økonomiske virkemidler er viktige elementer i reformen. Den kommunale medfinansieringen traff vi bra på – med ca. fem milliarder kroner, sa statssekretæren med glimt i øyet. Nå jobbes det med å innføre øyeblikkelig hjelp tilbud i kommunene slik at personer som kanskje ikke er alvorlig syke, men kan trenge observasjon en natt, kan få hjelp utenfor sykehusene.

Frisklivssentraler er på full fart inn i kommunene. 26. april ble stortingsmelding nr. 34 Folkehelsemeldingen God helse – felles ansvar lagt fram. ►

◀ Øie svarer på spørsmål og Helland styrer debatten.

▶ Lise Færevaaq fra NSF var glad for invitasjonen og fulgte intenst med.

▶ Turid Frimo takket for en inspirerende innledning og ga Kjell Erik Øie en velfortjent gave.

▶ Eldre må ha en legetime pr. lidelse, sa Ove Mjølnerød.

Her legges det vekt på å styrke frisklivsentraler, skolehelsetjenesten, helsestasjonene og antall psykologer i kommunene.

Velferdsteknologien er et annet spennende felt som ikke bør avskrives som kaldt og upersonlig. Hvem sier nei takk til en stemme som forteller deg at klokken er to om natta og at du kan legge deg igjen hvis du er på vei ut av soverommet? Eller et toalett som ordner både

vask og tørk så du kan tømme deg ved behov og uten assistanse?!

Spørsmål

Sentralstyrets medlemmer fikk anledning til å stille spørsmål etter innledningen. Aagot Flagstad lurte på om samhandlingsreformen får konsekvenser for innholdet i utdanningen av helsepersonell – og, ja, blant annet samarbeider sykepleier- og ingeniørstudenter på Gjøvik om velferdsteknologi.

Kommunesammenslåing og/eller interkommunalt samarbeid var tema for Åshild Hauan og Magne Helland på grunn av de mange små kommunene som nok sliter mest med reformen.

Seniorrådgiver Lise Færevaaq i Norsk Sykepleierforbund var invitert til foredraget og uttrykte glede over folkehelsemeldingen samt bevilgningene til primærhelsetjenestene. Samtidig var hun opptatt av hva som ligger i «faglig kompetent personale» - er det sykepleiere? - Iallfall er det velutdannede folk, repliserte den sykepleierutdannede statssekretæren.

Leder i Helse- og omsorgsutvalget i LOP, Over Mjølnerød, var enig i at reformen er nødvendig, selv om det er noen problemer fremdeles. – Hva klager så LOPere på? Jo, de får for liten tid hos doktor'n! Har de sammensatte lidelser, må de bestille en time pr. lidelse!

EN SMAK AV SØR-ITALIA

Bli med Tiramisu til Cilento i Sør-Italia, Napoli og Pompeii. Opplev greske templer, gamle tradisjoner og en moderne bøffelfarm, der den berømte mozzarellaosten blir til. Fly fra Sola og Gardermoen!
Tid: 4.- 11. oktober 2013
Pris: kr. 14.200

For mer info kontakt bente@tiramisu.no
tlf. 92455622

Hør om Alf Prøysen i 2014

Bak det huset ligger Doktorgården hvor Nedre Romerike har lokallagmøter!

Over 70 ganger har han gledet og moret tilhørere med kåseriet om Kjell Aukrust. I 2014 tilbyr han kåseri om Alf Prøysen. Det må bare bli morsomt om de to karene, sier Odd Kjell Skjegstad, som skal holde ti kåserier til om Aukrust i år, to om juletradisjoner og ett om «Det går på skinner» som er en bok han og Håkon Tysdal har skrevet sammen og gitt ut for kort tid siden! Bokens undertittel er «Fra gampen til dampen».

Tekst og foto: Maj Lindholt

Radiokjendisen Prøysen

At han har valgt Alf Prøysen som tema for 2014, skyldes at det da er 100 år siden Prøysen ble født. – Du bøter litt på at det ikke er lagt opp til nasjonal feiring? Vel, Skjegstad trekker litt på det, men det burde jo ha vært nasjonalt! Prøysen ble først og fremst «radiokjendis» og har vel ikke samme status blant de som er under 60. Både Skjegstad og

Prøysen er hedmarkinger, noe som også er en del av grunnlaget for interessen.

- Jeg husker så godt at far ga mor «Dørstokken heme» i 1945. Odd Kjell Skjegstad har levd med Prøysens tekster siden. Han har skrevet mer om kvinner enn Aukrust, og det er verdt å merke seg at han har mye overraskende i siste setning i det han skriver. - Visste du for øvrig at Aukrust og Prøysen

skrev en bok sammen? Skjegstad venter ikke på svaret; Førstnevnte tegnet og sistnevnte begikk tekstene. Prøysen var fast spaltist i daværende Arbeiderbladet og leverte nok rundt 1.000 artikler til sammen. Odd Kjell Skjegstad møtte aldri Prøysen, men kjenner datteren godt og skal lese seg skikkelig opp før han legger ut på foredragsturneen. – Foreløpig vet jeg at Prøysen kunne skrive før han begynte på skolen. Etter folkeskolen gikk han på amtskole og der tjente ▶

Ludvig, Odd Kjell og Solan har turnert mye sammen.

han penger på å skrive stiler for medelever! Så han startet tidlig med å leve av det han skrev, humrer kåsøren. Mer vil han ikke fortelle om visedikteren, trubaduren og radiobarnetime-onkelen i dag. – Det er bare for LOP-lag å ta kontakt hvis de vil høre om Prøysen, sier han. Solan, Ludvig og jeg har besøkt tre lokallag med Aukrust-foredraget, og

jeg kommer gjerne både tilbake til dem og til andre. Her er telefonnummeret: 901 98 655.

Kjell Aukrust

Odd Kjell Skjegstad kjente Kjell Aukrust godt og var med i det første styret i Aukrustsenterets Venner. – Det bare må bli morsomt med og om Aukrust, vet du, sier han. Litt

bekymret er han for utviklingen av besøkstallene ved senteret og vurderer hvilke grep som kan tas for fornying og økt interesse. Ludvig og Solan får være med når han holder Aukrust-kåseriet. – En gave fra kona mi, sier han, og i dag får de være i stua fordi «Vi i LOP» er her. De gjør store øyne mot «Vi i LOP»s lille kamera, men stiller pent opp.

Apropos disse to karene – da Kjell døde og annonsen hadde stått i Aftenposten, møtte jeg en dame som sa at Aukrust hadde altså to barn, han. – Neida, svarte jeg, sier Odd Kjell, Kari og Kjell var barnløse. Men damen visste bedre. Dødsannonsen var undertegnet Kari, Ludvig og Solan!

Informasjonsarbeideren

Odd Kjell Skjeggstad har arbeidet innen kommunikasjon/informasjon hele livet. Noe kjent med navnet? Du forbinder det for eksempel med Norsk Tipping, NSB, Norges Vel, PR-klubben, Tine, landbruksorganisasjoner og diverse boktitler.

– Som 19-åring søkte jeg tre lærerstillinger og fikk en av dem. Jeg egnet meg ikke som lærer, slår han leende fast, så da ble det Journalistakademiet og informasjonsarbeid. Etter vel 10 år som pensjonist er han forfatter og frilansjournalist. – Og så har jeg hatt mange ulønnede styreverv, forteller han.

Det er særlig organisasjoner innen friluftslivet jeg har engasjert meg i. – Inkludert Norges Orienteringsforbund? – Å ja, jeg har deltatt i åtte av ti 5-dagers-orienteringsløp i Sverige, men i år avstår jeg nok, fordi det holdes langt oppe i Boden-traktene. Litt lang reisevei, synes han. – Min kone, som for øvrig er medlem av LOP, mener jeg bør holde meg til merkede løyper nå, men jeg kommer til mål hver gang!

Den vitale 78-åringen er nesten nyinnflyttet i en pen og praktisk leilighet like ved jernbanestasjonen på Lillestrøm. Men ikke en pensjonistbolig, se på alle lekestativene som er satt opp! Odd Kjell Skjeggstad ser nesten morsk ut. Det er kort vei til buss, bane og til foreninger som vil høre foredragene. Bare ta kontakt!

Hotell i Tromsø

Gunstige kurs- og konferanselokaler

Ypperlig for turgrupper/idrettslag

- Rimeligst i fylket? Vi har kuttet prisene
- Gratis parkering – også for turbusser
- Gratis oppkobling til trådløst nettverk
- Nylig oppusset

HOS OSS ER DET
HYGGELIG Å BO!

Sydspissen Hotell

Strandveien 166,
9006 TROMSØ
Telefon: +47 77 66 14 10
www.sydspissenhotell.no

Støtt våre annonsører!

Forestående endringer i offentlig tjenstepensjon

Det legges opp til viktige endringer i tjenstepensjonen i nær framtid. Endringene gjelder dels framtidig alderspensjon og dels tilpasning av uførepensjonen til nye regler i folketrygden.

Av [Jan Mønnesland](#) medlem av Pensjonsutvalget

Nye regler for framtidig alderspensjon

I pensjonsavtalen av 2009 mellom staten, KS, Oslo kommune og de fire hovedorganisasjonene er det fastlagt at reglene for offentlig tjenstepensjon og AFP videreføres, dog slik at alderspensjonen underlegges levealdersjustering og underregulering. Det ble samtidig fastsatt en individuell garanti om en alderspensjon på minst 66 prosent for de med mindre enn 15 år igjen til 67 år per januar 2011 (med lavere enn full opptjening avkortet garantien tilsvarende).

Den konkrete presiseringen av reglene på detaljert nivå ble vedtatt av Stortinget juni 2010 for statens del, og innarbeidet i hovedtariffavtalen for kommunesektoren ved tariffoppgjøret samme år. Disse reglene gjelder under dagens opptjeningsmodell i folketrygden. Folketrygden går gradvis over til en ny opptjeningsmodell for årskullene fra 1954 til 1962 og vil gjelde fullt ut fra 1963-kullet av. Det må derfor lages nye samordningsregler før den nye modellen i folketrygden første gang trer i kraft for 1954 kullet. Dette kullet fyller 62 år i 2016.

Det har vært en del møter mellom hovedorganisasjonene og Arbeidsdepartementet om dette høsten 2012 og våren 2013. De forslagene til

nye regler som departementet la fram på møtet i desember 2012 har møtt motstand fra organisasjonenes side. Organisasjonene har uttrykt denne motstanden i brev form, alle avsendt 12. februar 2013. Selv om det er separate brev (fellesbrev fra YS og LO) er alle organisasjonene samstemte i sine innvendinger mot departementets framlegg:

- organisasjonene påpeker at opptjente rettigheter fra før januar 2011 har et grunnlovsværn. Departementets framlegg om gradvis avvikling av den individuelle garantien bryter mot dette grunnlovsværnet¹
- departementet vil la samordningen skje ved en regnesjablong som gir dårligere uttelling enn dagens system for de med lave inntekter, og særlig for de med lav deltidsbrøk. Andelen medlemmer som ikke får noe igjen for sin tjenstepensjon (nullpensjonistene) øker fra 1 % ved dagens ordning til 20 % ved departementets forslag (beregnet av KLP). Dette finner en uakseptabelt
- samlet sett vil den nye samordningen gi en vesentlig innsparing, og bryter med løftet om at pensjonstelsene ikke skulle svekkes ved omleggingen.

Et viktig element som organisasjonene ikke har nevnt, gjelder levealdersjusteringen. Mens dagens

opptjeningsmodell gir rettigheter til årlig pensjon vil den nye opptjeningsmodellen gi rett til en samlet pensjonskapital. Det gjør at dagens folketrygd (og tjenstepensjon) justeres ved forholdstall, mens den nye modellen justeres ved delingstall. Departementets framlegg er at også tjenstepensjonen skal gå over til å bruke delingstallene. Som det er redegjort for i egen artikkel i Vi i LOP nr. 1-2013 samt i notat lagt ut på LOPs hjemmeside, gir delingstallene en langt kraftigere levealdersjustering enn forholdstallene. Dette gir fra 7 til 10 prosent reduksjon i pensjonsnivåene for årskullene med ny opptjeningsmodell, som kommer i tillegg til at senere årskull får sterkere justering pga. økt levealder.

LO, YS og Akademikerne har i sine brev av 12. februar sagt at de vil prioritere arbeidet med uførepensjonen, siden dette haster mest. Det gjør at en endelig avklaring om alderspensjonen lett kan komme først etter valget.

På møtet med organisasjonene 6. mars 2013 varslet departementet at de vil ta initiativ til et nytt pensjonsforlik i Stortinget med de samme partiene som var med på de tidligere forlikene. Det vil da komme i forkant av endelige forhandlinger med organisasjonene.

¹ Arbeidsdepartementet har bedt justisdepartementets lovavdeling om å avklare om en slik nedtrapping av individuell garanti bryter med grunnlovsværnet. I sin uttalelse av 23. april 2013 sier lovavdelingen at en slik avvikling vil bryte med grunnlovsværnet, muligens med unntak av de som har svært lav opptjening før 2011.

” Dette gir fra 7 til 10 prosent reduksjon i pensjonsnivåene for årskullene med ny opptjeningsmodell, som kommer i tillegg til at senere årskull får sterkere justering pga. økt levealder»

Da dagens samordningsregler ble behandlet i Stortinget i juni 2010 reiste Høyres Røe Isaksen dette spørsmålet til ministeren: *”Hvordan vil statsråden bidra til at flertallets ønske om nettoløsning i offentlig sektor blir oppfylt?”* Statsråd Bjurstrøm svarte med å bekrefte at *”et flertall, deriblant det partiet jeg representerer, ønsker at man skal gå over til en nettoløsning. ... Jeg kan forsikre om at også denne regjeringen vil arbeide og gjøre det vi kan i diskusjon med partene for å komme dit vi ønsker at vi skal være”*. Det kan derfor ikke herske tvil om at et nytt forlik vil innebære et samstemt politisk krav om å avvikle bruttomodellen og dermed også AFP som tidligpensjon.

Det vil kreve en stor mobilisering av kampkraft om dagens bruttomodell for offentlig tjenstepensjon skal overleve overgangen til ny opptjeningsmodell i folketrygden. At denne bruttomodellen ble garantert i pensjonsforliket av 2005 (avgitt før valget det året), har vist seg å være av svak troverdighet.

Nye regler for uførepensjonen

Stortinget vedtok 15.12.2011 flere endringer i folketrygdens uførepensjon. En viktig endring er at ytelsen fra uførepensjonen skal skattes på linje med lønnsinntekt, mens slike ytelser i dag skattes som pensjonsinntekt. Ytelsen før skatt blir samtidig oppjustert slik at inntekten etter skatt ikke skal påvirkes. De nye

skattereglene skal også gjelde for tjenstepensjonenes uføredel. De nye reglene skal iverksettes fra 2015 av.

Offentlig uførepensjon er en bruttoyttelse, ytelser fra folketrygden samordnes slik at samlet ytelse blir 66 prosent av inntektsgrunnet. Når ytelsen før skatt økes i folketrygden (for at utbetalt beløp etter ny beskatning skal være uendret), ville det med uendrede regler bety en tilsvarende reduksjon i tjenstepensjonens netto ytelser. Uten tilpasning av reglene for offentlig uførepensjon vil samlet ytelse etter skatt bli vesentlig redusert for offentlige uførepensjonister.

Også her har det vært møter mellom departementet og hovedorganisasjonene. Det ble lagt fram en presentasjon på møtet i desember 2012, som organisasjonene syntes var for upresist. En ny presentasjon ble lagt fram 6. mars 2013. Organisasjonene svarte i et felles brev av 12. mars. Punktene her var:

- departementets modell gir en offentlig uføretrygd med samme kompensasjonsgrad etter skatt som tidligere ordning, i snitt for statens del. Kommuneansatte har i snitt lavere inntekt og mer deltid. Den foreslåtte modellen gir en svekket kompensasjonsgrad for kommunal sektor. Bryter med løftet om uendret kjøpekraft
- det må gis en individuell garanti for at de med innvilget uførepensjon før 01.01.2015 opprettholder sin kjøpekraft. Om kjøpekraften holdes

- i snitt er dette ikke tilstrekkelig for de med gjeldende rettigheter
- det sies intet om rettigheter til oppsatt uførepensjon (den oppsparte retten en har etter avgang fra offentlig tjeneste om en senere skulle bli ufør). Dette kreves avklart, det er ikke akseptabelt å gi fra seg slike helt klare rettigheter
- det kreves at opptjeningen av alderspensjon i tjenstepensjonen videreføres uendret, selv om en vurderer å endre overgangen fra 70 til 67 år
- det forutsettes at full opptjening for uførepensjonen oppnås etter 30 års tjenestetid.

Dette må være klart i god tid før ny uførepensjon i folketrygden trer i kraft fra 2015. For kommunesektorens del må reglene nedfelles i tariffavtalen, mens det for statens del må innføres ved lov.

Tariffoppgjøret 2013 for kommunesektoren ble avsluttet 30. april. Siden det så langt ikke foreligger et framforhandlet opplegg for ny uførepensjon i tjenstepensjonen, ble det avtalt at *”Slike forhandlinger må skje ved en felles prosess med resten av offentlig sektor på et senere tidspunkt”*. Det vil kunne kreves egne forhandlinger i tariffperioden om nye uførerregler i hovedtariffavtalen. Organisasjonene hadde krevd konfliktrett ved slike forhandlinger, men fikk ikke gjennomslag for det. Nå heter det at *”Eventuell uenighet kan bringes inn i hovedoppgjøret 2014”*.

Medikamentell behandling av eldre

Det er sammenheng mellom høy alder og legemiddelrelaterte problemer. Vi mangler imidlertid kunnskap om hvordan legemidler nedbrytes og utskilles hos eldre over 80 år. Vi vet at nyrefunksjonen svekkes ved økende alder og at utskillelsen av medikamenter og avfallsstoffer tar lengre tid.

Ove Kr. Mjølnerød, leder av Helse- og omsorgsutvalget. Foto: shutterstock.com

Pasienter som på grunn av sykdom får langtidsbehandling av medisiner over lengre tid, kanskje for alltid, får en vedlikeholdsdose som skal gi en jevn mengde i kroppen. Ved økende alder avtar utskillelsen av medikamentet og man kan få en opphopning eller overdosering med uønskede bivirkninger, til dels livsfarlige. En reduksjon av vedlikeholdsdosen er derfor nødvendig for å unngå bivirkninger. Også symptomer på bivirkninger kan endre seg med alderen. De eldre kan få psykiske og fysiske forandringer, sløret syn, hjerterytmeforstyrrelser, vekttap. Mange pleiepasienter som medisineres med sovetabletter og beroligende medikamenter kan bli ganske sløve. De klarer ofte opp når medikamentmengden blir redusert.

Digitalis er et kjent medikament ved hjertesykdom. I store doser kan det gi alvorlige bivirkninger. Preparatet har en halveringstid hos

«yngre» mennesker på 4 – 9 dager. En undersøkelse fra 1998 (T. Bøhmer og A. Røseth) viste at i en gruppe eldre pasienter med gjennomsnittsalder 86,5 år hadde man halveringstid på 25 dager.

Vi mangler kunnskap om en rekke medikamenters virkning på eldre, men det er et etisk problem å bruke eldre mennesker som studieobjekter. Som gruppe har de syke over 80 år ofte multiple legemiddelregimer pga. flere samksisterende sykdommer. Dette er årsaker til at eldre som oftest blir ekskludert fra legemiddelstudier.

Takket være utviklingen av medisinsk teknologi, bedret kosthold og livstil og omfattende omsorgstjenester, lever de eldre lengre. Men de lever også med flere sykdommer på samme tid, noe som gjør det nødvendig å bruke flere legemidler samtidig.

Vi har i dag ganske god kunnskap om hvordan medikamenter virker på hverandre. Noen forsterker virkningen, mens andre opphever virkningen. Et eksempel er at samtidig inntak av jerntabletter nedsetter effekten av Penicillin. Andre medikamenter kan ikke tas sammen med måltider.

Et problem er at noen grønnsaker som for eksempel broccoli, forsterker blodfortynnende medikamenters effekt og kan gi livstruende blødninger. Et enda større problem er en mengde reseptfrie «medika-

menter» og urtemedisiner særlig fra andre verdensdeler hvor man ikke kjenner innholdet i detalj og ukritisk bruk av disse. Det er påvist ganske virksomme stoffer som her i landet ellers er reseptpliktige. Vær spesielt oppmerksom på kjøp av medikamenter på internett. Det er påvist flere forfalskede medikamenter som ikke har virkning, da de ikke inneholder de stoffer man tror man har kjøpt. En del urtemedisiner som skal være potensstimulerende midler kan inneholde Viagra. Tatt sammen med ekte Viagra-tabletter, kan det hos hjertepasienter forårsake overdosering og gi alvorlige bivirkninger. Dødsfall er observert. Det finnes lignende eksempler.

Et økende antall syke eldre blir behandlet i hjemmet. Tiden det profesjonelle omsorgsapparatet har til å observere og vurdere pasientens helse og livssituasjon generelt, blir stadig mindre. Derved blir også muligheten til å observere mulige bivirkninger redusert. Hos syke eldre som blir behandlet i hjemmet, kan det for helsepersonellet være vanskelig å skille symptomer på kronisk eller akutt sykdom fra legemiddelbivirkninger. Derved kan ytterligere feilmedisinering oppstå.

Planen for kommende magasiner er å se nærmere på problemer vedrørende spesielle medikamentgrupper, som for eksempel blodtrykksmedisiner, blodfortynnende medisiner, sove- og nerveberoligende medisiner

LOPs nye turgruppe inviterer til tur

Styret i LOP har oppnevnt en ny gruppe som skal arbeide med turopplegg for alle medlemmer. Før vi nevner noe om arbeidet og turforslagene må gruppen presenteres.

Av Magne Helland, leder i Turutvalget. Foto: shutterstock.com

Turutvalget: Lillian Saxegaard, LOP Oslo, Ole Henrik Røine, LOP Tønsberg og Magne Helland LOP Sandnes og Jæren/sentralstyremedlem.

Det første møtet i gruppen er avholdt og mange interessante forslag ble diskutert. Etter hvert som forslagene er mer konkrete og gjennomarbeidet, vil de kunne presenteres for alle medlemmer med invitasjon og påmelding.

Turgruppen inviterer også alle LOP medlemmer til å komme med forslag til turer. Send inn forslag til E-post adressen: lillian.saxegaard@gmail.com. Gruppens leder, Magne Helland, lover at alle forslag vil bli diskutert i turgruppen. Forslag kan også sendes pr post til: LOP, Stortingst. 2, 0158 OSLO. Merk konvo-lutten/brevet med Turgruppen.

**HUSK Å BETALE
MEDLEMS
KONTIGENTEN!
Medlemsskapet
løper til det sies opp**

JULEMARKEDSTUR TIL BERLIN

Som det aller første turforslag presenterer Turgruppen en tur til julemarkedene i Berlin. Turen er planlagt fra 29. november til 2. desember 2013. Det er utreise fra Gardermoen "utpå dagen" slik at det er mulig å komme fra andre steder uten overnatting. På samme måte med hjemreisen.

Hvorfor ikke bli med til en fantastisk by med over 60 julemarked. Byen hevder å ha Tysklands mest spektakulære julebelysning og et uttall av shoppingssentre, i tillegg til en spennende arkitektur. En dag benytter vi til en tur til Potsdam, en vakker liten by som er eldre enn Berlin. Her ligger slottet Sanssouci, (Sorgenfri) bygget av Fredrik den Store, Preusens største konge. Etter lunsj, slottsbesøk og rundtur tar vi en rusletur i byen hvor vi også finner julemarked.

Meld på til lillian.saxegaard@gmail.com. Fullstendig program er lagt ut

på LOPs nettsider, og vil bli tilsendt om dette ønskes. Ring 22 61 21 62 eller 944 99 320. Hvorfor ikke invitere familie, venner og kjente med på våre turer?

LOP er høringsinstans:

Nasjonal kjernejournal

LOP er positiv til forslaget om en digital journal; «En innbygger – en journal». Eldre mennesker, som vi pensjonister er, har ofte flere sykdommer samtidig og som blir behandlet på forskjellige nivåer i helsevesenet. Eldre pasienter bruker også mange forskjellige medikamenter samtidig og det kan være vanskelig å holde oversikten. Dersom kjernejournal-opplegget lykkes, kan det gi et fantastisk materiale til å forstå pasientene bedre og man vil være i stand til å gi en sikrere behandling, uttaler LOP i høringsuttalelsen som ble levert Helse- og omsorgsdepartementet 10. april.

IKT-systemene

Dersom en skal få til en sentral infrastruktur i helsevesenet, er det behov for utvikling av gode IKT-systemer som dekker alle nivåer. Dette er tidkrevende og kostbart. LOP er redd for at det vil ta alt for lang tid å gjennomføre prosjektet dersom ikke staten påtar seg det økonomiske ansvar.

Fastlegene

Det som bekymrer LOP, er at fastlegene er pålagt en rekke nye oppgaver ved de forskjellige lover og

Ill.foto: shutterstock.com

forskrifter som de siste år er iverksatt. Våre medlemmer klager over at de får alt for liten tid ved konsultasjonene hos fastlegene og har de flere sykdommer, blir de tildelt nye timer.

Allerede i 2009 påpekte Helsedirektoratet at det var behov for en nettotilgang på 2.000 nye fastleger

innen 2015. (Økningen til nå bare omtrent 200). Ved innføring av samhandlingsreformen, estimerte Legeforeningen et ekstra behov på 2.000 nye fastleger. I følge Demensplan 2012 – 2015 skal det kommunale demensteam ledes av fastlegen. I land vi kan sammenligne oss med, ledes teamet av spesialisthelse-tjenesten. Med nedleggelse av flere psykiatriske distriktssentra vil ytterligere merarbeid belaste fastlegen og endelig har fastlegeforskriften pålagt dem enda mer arbeid utenom den direkte pasienttid.

Ønsker snart gjennomføring

LOP mener at innføring av kjernejournal skal, så raskt som mulig, integreres tett med de elektroniske pasientjournaler, slik at data i minst mulig grad må registreres flere steder. LOP er bekymret for at når fastlegene skal føre data inn i to journaler vil det i betydelig grad ytterligere redusere pasienttiden. Man vil be om at man har et spesielt fokus på dette forhold i pilotstudien.

LOP forutsetter at det i pilotstudien gjøres en risiko- og sårbarhetsanalyse med tanke på personvernet.

Landslaget for offentlige pensjonister
(LOP)
har samarbeid med:

Sykepleierforbundet
Presteforeningen
Skolelederforbundet
Mattilsynet

Meteorologisk Institutt
OPPF (Oljedirektoratet/
Petroleumsdirektoratet)

Wienersnitzel

Ill.bilde: shutterstock.com

Av Birger Frimo

Våren henger litt etter i år og jeg føler at grillsesongen ikke helt har startet enda. Derfor tenkte jeg at jeg skulle skrive om en gammel klassiker denne gangen. Jeg bladde litt i en av mine favorittkokebøker: Henriette Schönberg Erken sin «Stor Kokebok». Utgaven jeg har er en 8. utgave fra 1929, som jeg ser på som et av vårt hjemms store klenodier.

For en kokk så er det like spennende å sitte å bla i en slik bok som det er å lese en god krimroman av Jo Nesbø. Her finner du oppskrift på alt i fra skilpaddesuppe til sykdomslære som kanskje har gått ut på dato. Jeg stoppet på side 219 hvor det står en oppskrift på Wienersnitzel, som er en av de virkelige store gamle klassikerne. Jeg bruker ikke plass her på å skrive ned oppskriften,

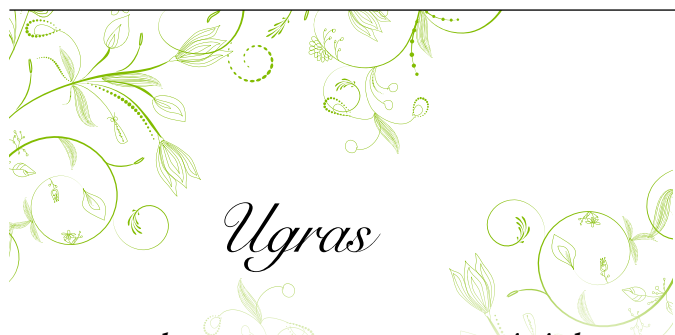
fordi den kan dere finne i mange kokebøker og på internett, men jeg har et par kommentarer på hva som skiller en god wienersnitzel fra en dårlig en.

- skal lages av kalvekjøtt, primært flatbiff
- kjøttet bankes i tynne skiver
- stekes i godt med klaret smør

- wienersnitzel er ikke det samme uten sitron, kaper og ansjos.

Jeg liker å servere dette med sauterte erter, stekte poteter og en god Grüner Veltliner i glasset.

Ha en god vår, og så håper vi på grillvær til neste gang.

Ugras

Ugraset vokser,
det vil ikke vike,
slik er det blitt
i mitt jordiske rike.
Jeg luker og luker,
det kommer igjen,
med livskraft det spres
på usynlige ben.

Mon tro om mitt indre
har likedan jord
der ugraset vokser
i tanker og ord?
Hvis tankene siles
med samvittighetens sil,
de renses for ugras
og blomster slår til.

Anders Stende

Vi bøyer vårt hode i sorg

Vi bøyer vårt hode i sorg
ditt blikk og din stemme er borte,
vi skal savne ditt nærvær, ditt vesen,
vi skal ikke se deg igjen.

Vi bøyer vårt hode ærbødig
for alt hva du var, hva du gjorde
og det som ga mening med livet,
for den som fikk være nær deg.

Vi løfter vårt hode i glede
ved minner om deg og din tid.
Om din tid iblandt oss er over
så er du en del av vårt liv

Kjell Bålsrud har skrevet disse tankevekkende linjer
som Lillian Saxegaard gjerne vil dele med alle leserne.

Nye førerkortregler fra 19. januar 2013

En observant leser har bedt om mer informasjon om endringene i førerkortreglene. Dette er noen av de nye reglene:

Helseattest og nytt førerkort kreves fra fylte 75 år

Dagens ordning med «liten legeattest» ved kjøring etter fylte 70 år, er avvirket. Nå er ditt 100-års førerkort gyldig til du fyller 75 år uten noen ekstra attest. Etter 19. januar 2013 skal dine førerrettigheter fremgå direkte av førerkortet hvis du har den nye EØS-modellen.

Ved fylte 75 år må du oppsøke lege. Legen vurderer din helse og vil eventuelt skrive ut en helseattest for 1 eller 2 år. Vær oppmerksom på at legene har plikt til å melde ifra til fylkesmannen dersom pasienten ikke fyller helsekravene uansett pasientens alder.

Deretter oppsøker du en av Statens vegvesen sine trafikkstasjoner for å få utstedt et nytt førerkort. Førerkortet gis gyldighet for like lang tid som helseattesten.

Gebyr for førerkortutstedelse er 240 kr og 65 kr for bilde.

Overgangsregler: Har du den 19. januar 2013 en gyldig «liten» legeattest med utløpsdato etter at du fyller eller har fylt 75 år, kan du bruke ditt gamle førerkort så lenge attesten varer.

Les mer om de nye helseattestreglene på www.vegvesen.no

Trehjuls motorsykkel

Tidligere måtte man ha klasse B for å kunne kjøre 3-hjuls motorsykkel. Fra 19. januar 2013 er disse rettighetene flyttet over til klassene A1,

A2 og A for ferske førerkortinnehavere, se ovenfor. Dette betyr samtidig at den som tar klasse B for første gang 19. januar 2013 eller senere, ikke får rett til å kjøre 3-hjuls motorsykkel – men bare 4-hjuls motorsykkel.

Ny førerkortklasse AM Moped

Den internasjonale førerkortklasse AM gjelder samme kjøretøy som dagens norske klasse M.

Førerkort får 15 års administrativ gyldighet

Fra 19. januar 2013 vil nye førerkort utstedes med en gyldighet på 15 år fram til fylte 75 år i de lette førerkortklassene. Det er det fysiske førerkortet som ved utløpsdatoen må skiftes ut slik vi fornyer pass hvert 10. år. Du må ikke gå opp til noen prøve.

Tungbilførere må fortsatt fornye sine førerrettigheter hvert femte år. Da kreves det helseattest som i dag.

Kortets utløpsdato står på forsiden. På baksiden av førerkortet står utløpsdatoen(e) for dine førerrettigheter i hver enkelt førerkortklasse.

Ingen behøver haste av sted til trafikkstasjonen for å skifte ut førerkort. Den nye modellen utstedes bare til nye førerkortinnehavere, eller når du må skifte ut, fornye eller utvide førerkortet.

Først om 20 år vil alle norske førerkort være skiftet ut med den nye førerkortmodellen.

Ny statlig melkeku?

Som vi vet er førerkortet nå gyldig til vi fyller 75 år. Deretter må vi innhente ny helseattest fra vår fastlege, og få utstedt nytt førerkort for den tid som helseattesten sier. Det følger ingen andre krav med til nytt førerkort. Dette vil koste den enkelte når det gjelder fornyelse av førerkort, bilde og helseattest ca. 655 kroner. Er du da så uheldig at du kun får fornyet førerkortet for ett år av gangen, kan dette etter hvert bli en forholdsvis kostbar affære.

Bare i løpet av de siste årene har jo pensjonistene blant annet fått økt trygdeavgiften fra 3,0 til 4,7 prosent, samt at vi ved de årlige lønnsoppgjørene blir fratrukket 0,75 prosentpoeng i motsetning til de yrkesaktive. I dag er 366.549 personer over 75 år. La oss si at det er 150.000 personer som vil bli berørt av denne nyordningen. Selv om vi bare ser på fornyelsen av førerkort og bilde som utgjør 305 kroner, så vil dette innebære millioninntekter for staten.

Er dette et nytt forsøk på å «melke» oss pensjonister?

Landslaget for offentlige pensjonister (LOP)
Kjell Helland, leder

Fra LOP Sandnes og Jærens tur til Istanbul

Tekst: Synnøve Ladstein. Foto: Paal Borsheim

Eksotiske Istanbul med strålende solskinn, et enormt blomsterflor av tulipaner ønsket 22 forventningsfulle LOP`ere fra Sandnes og Jæren velkommen til seks utrolig kjekke dager med Norsk Turs guide Nils Aase og norskta-lende Norsal.

Vi besøkte de mest berømte bygninger; Den Blå Moske, Hagia Sophia Museum, Bacilica Cistern/det sunkne palass (vannforsyning fra det 6. århundre), Top Kapi palasset med den store 86 karats diamanten, Hippodromen fra det 3. århundre, hvor de hadde hestevaddeløp m.m.

Siste dagen toppet det hele. Da besøkte vi først Det nye palasset – Dolmabahce, hvor blant annet Atatyrk tilbrakte sine siste tre måneder. Deretter fikk vi en tre timers tur på Bosporusstredet, en flott båt bare for oss, deilig lunsj om bord og god utsikt til begge sider – både Europa og Asia. Det ble en kort busstur i Asia før vi kjørte over broen tilbake til hotellet på Europasiden.

Oppholdet ble avsluttet med middag på Istanbuls største og beste nattklubb, med opptreden av mage-dansere, kosakker og tyrkiske folkedansere.

Nå kan vi lukke øynene og se for oss alle stedene vi besøkte, samt Det Gyldne Horn, Marmarahavet og alle skip som lå til ankers og ventet på å gå inn Bosporos til Svartehavet (30 km).

*Uforglemmelige dager
i Istanbul*

Bedriftsbesøk til DNB ARENA – Stavanger

70 spreke pensjonister fra LOP Sandnes og Jæren dro en fin vårdag på bedriftsbesøk til den nye og toppmoderne DNB Arena – STAVANGER OILERS sin hjemmebane.

Tekst: Synnøve Ladstein

Foto: Paal Borsheim

Bankens representanter

Vi ble møtt av smilende personale fra både DNB og Oilers og ønsket velkommen med kaffe, frukt og hver sin lille gave. Deretter ble vi vist inn i et møtelokale, hvor vi fikk informasjon om hva DNB bank ved banksjef Gro Iren Bolstad, og DNB Eiendom ved daglig leder Eivind Chr. Dahl kan tilby våre medlemmer. DNB er Norges største bank, og en av de største finansinstitusjonene i Norge og er en av de bedrifter vårt lokallag har spesialavtale med. DNB stiller velvillig opp for oss med gode tilbud som kan være aktuelle for vår aldersgruppe, som hjelp ved salg/bytte av bolig, arv og skifte/generasjonsplanlegging, økonomisk rådgivning, og mye mer. Denne dagen sponset DNB hele lunsjen – og samtlige deltakere spiste og nøt både kald og varm mat, suppe, dessert og kaffe i kafeteriaen i enden av selve storsalen. Vi fikk en god

Arenaen. Innfelt: Thore Chrristiansen

følelse av hvordan det må være når over 4.000 (elleville!) mennesker heier på sitt hjemmelag. Vi fikk se en arena som i løpet av fem timer kan gjøres om til et konsertlokale, eller til en stor bankettsal med parkett ovenpå isen. For eksempel skal Kaisers Orchestra ha sine 8 – 10 avslutningskonserter ganske snart.

For de aller fleste av oss LOPere, var dette første gang vi besøkte denne nye, flotte og helt moderne arenaen, og vi var meget nysgjerrige på og interesserte i hva som fantes innenfor veggene.

Vi var så heldige at både Oilers-sjefen sjøl; Thore Christiansen (innfelt bilde) og markedssjef Bjørn Ims møtte oss og holdt hvert sitt engasjerte innlegg om klubben, både starten som bedriftslag for 13 år siden, framveksten, utfordringer

og nå tre ganger norgesmestre i løpet av de siste fire år. Begge var entusiastiske og ga oss et godt innblikk i hvordan det er å jobbe der, med ca. 45 ansatte, hvor spillerne har samme arbeidsrettigheter som andre ansatte. De la stor vekt på at samtlige ansatte var delaktige og hadde ansvar for resultatet. "Sterke sammen" – var mantraet de brukte hver eneste dag. Det er slutt på "rølpetiå", nå er vi et seriøst firma, sa Thore Christiansen. Han likte å fortelle om Oilers samfunnsengasjement og sosiale anliggender, som de har flere av. Blant annet har de tilbud for funksjonshemma på lørdager, hvor de lærer dem å spille ishockey. De har også spesielle avtaler med skolene i Rogaland, hvor spillerne drar ut og inspirerer 9. klassinger, forteller om seg selv og egne erfaringer og anbefaler de unge til å stå på og følge egne vyer ➔

Oilers hjemmearena

Fornøyde deltakere

og ikke la seg påvirke av alle som drar i dem fra alle kanter. De fortalte om egne opplegg på skoler hjemme fra de var 15 år. Men slo de fast, - at sjøl om det hadde vært tøft å styre alt sjøl i så ung alder, så "hadde det svart seg". Etterpå ble klassene invitert til en ishockey-kamp, de ble hentet i buss og fikk hver sin Oilersgenser. Vi fikk også høre at det nå er ca 500 unge som spiller ishockey og trener i hallen – vi trenger både breddeidrett og toppidrett, sa Thore Christiansen, og vi trenger at det vokser etter oss. Stavanger Oilers har også et spesielt opplegg hvor Oilers "beste mann" under hver hjemmekamp vinner et armbåndsur. Det beholdes i tre minutter. Deretter blir det auksjonert bort. Hvert år gir de et stort beløp som går til Byprestene og Nærvær i Stavanger. En av VIP-loungene var gitt til gratis bruk for

SUS (Stavanger Universitetssykehus) som fritt kunne bruke denne til diverse formål. Den blir bl.a. brukt for pasienter, avdelinger som skal påskjønes og til møter. I det hele fikk vi høre om en tøff mannsdominert idrett hvor det sosiale engasjementet var sterkt i fokus, og hvor den enkelte ansatte ble forventet å delta. Thore Christiansen – Oilers himself – har et meget sterkt sosialt engasjement, dette vises også i hans private arbeid, og han står for en ærlighet, jordnærhet, og enkelhet som han også viste oss ved å gå ned i salen og gi en klem til sin "gamle frøken." Thore Christiansen utfordret til sist banksjef Gro Iren Bolstad i DNB til å sponse oss som var til stede i dag med en billett hver til en kamp - - sammen ble de nok enige, sa han. Dette er litt av hans måte for å få med folk, for å engasjere dem, ved å

dele og være tilstede – jordnær og likandes.

70 LOPere ser nå fram til Oilers-kamp i DNB arenaen i Stavanger. Dette siste vakte "åtgaum" hos den glade gjeng, og vi ser ikke bort fra at det blir flere av oss som tar turen "te byn" for å se Oilers når de har hjemmekamp.

LOP tilbyr rådgivning

Pensjonssaker:

Elen Lein, tlf. 71 25 35 23

mobil 915 58 954

e-post: lein.aas@online.no

Arv/booppgjør/testamente:

Til 30. juni:

Tove Lian, 75 15 03 02 eller 456 30 948,

e-post hel-lia@online.no

Fra 1. juli:

Birgit Kristensen, mobil 412 18 044

e-post: skiftevei@live.no

Til Alaska!

Telemark LOP fant en gullperle til sommerturen i år. 57 deltakere dro til Alaska 30. mai!

Bussen startet kl. 07.30 og kjørte til Sandefjord hvor Strömstadfergen ble entret. Neste båttur – på ca. 20 minutter – gikk til Nord-Långö med reisemålet Alaska. Omvisning, kaffe og hjemmebakst sto på programmet. En rusletur i Strömstad før busstur til Moss og ferge til Horten ble det også tid til. Derfra buss til diverse stoppesteder ved Porsgrunn og Skien. Alaska på en dag? Les historien om en spesiell svensk dame med livsmotto «Don't worry!» og hennes livsverk!

Hilma Svedal, født *Wounsch* (1870-1965) var en svensk gullgraver som grunnla turistattraksjonen Alaska i Strömstad. Hun vokste opp i et nordbohuslänsk fiskerhjem. Våren 1896 reiste hun til New York hvor hun arbeidet som hushjelp i fire år før hun reiste til Alaska for å prøve lykken som gullgraver.

I byen Dawson ved Yukonelven slo hun seg sammen med noen irske ungdommer og reiste nedover elven til gullgraverleiren Ruby. Derfra fortsatte Hilma med gevær i hånden til ishavskysten hvor hun hadde hørt at de rikeste gullårene fantes. I 15 år bodde hun alene i villmarken!

Hilma Wounsch møtte gullgraveren Johan Svedal fra Trondheim og giftet seg med ham. De besøkte Sverige i 1912 og 1928, men mannen trivdes ikke og reiste tilbake til USA. Hilma, derimot, ble i Sverige. Hun hadde arvet en tomt på Nord-Långö og skapte sitt livsverk med turiststedet Alaska. Hun fant inspirasjon i amerikanske villahaver og anla terrasser, tempel, tårn, paviljonger, benker og mye annet av stein – hen-

tet på naboøyene i egen båt – skjell og sement. Det første besøkende kom på 1930-tallet. I mange år var det også et vertshus, Golden Inn, men det brant i 1962. Hilma overlot driften av Alaska til nevøen Johan Carl Lundberg på 50-tallet. Etter ham overtok Oskar Spigerhall før Naturvårdsverket raserte mye etter at Hildar døde. Arbeidsformidlingen i Strömstad og AMU-gruppen startet imidlertid å restaurere Alaska i 1992 og heldigvis står noen av Hilmas originale byggverk fremdeles. Et av dem er Vindernas

Idylliske Nord-Långö.

tempel som kan ses både fra Seläter på fastlandet og Golden gate som ligger midt på øya.

Fra hageanlegget kan man gå på sti gjennom skogen til vestsiden av øya der det er badeplass. Det meste av øya er naturreservat som er ganske ulendt og uten veier. Noen sommerhus ligger langs sjøen, men de kan bare nås med båt. En merket sti på ca. 4,5 km går rundt den nordlige delen av øya – for de som er ganske stødige til beins!

Det nye styret i Gjøvik

I første rekke sitter Kari Grini, varamedlem, Elin Onsrud, leder, Reidunn Torp, sekretær, og i andre rekke: Lars Sæther, nestleder, Brit Øgaard Birkeland, styremedlem og Olav Haaverstad, kasserer.

Om Høgskolen i Vestfold

På medlemsmøtet i LOP Tønsberg i mars innledet førstelektor Ingeborg Tveter Thoresen om spennende og «morsomme» utfordringer rundt høgskolen.

Tekst: Erling Hoel

Foredraget delte hun opp i tre deler: fortid – nåtid – fremtid. Vestfold har vært et skolefylke helt siden 1855 med Ingeniørhøgskolen i Horten, Tønsberg Maritime høyskole (1859), Sykepleiehøgskolen (1919) og Eik lærerhøgskole (1958). Men det tok tid å komme i gang med byggingen av den nye høyskolen fordi det ikke ble enighet om hvor skolen skulle ligge. Endelig i 1991 kunne 1. byggetrinn starte, og i 2010 ble 4. byggetrinn avsluttet med en total bygningsmasse på 34 500 m²!

Regjeringsoppnevnte utvalg og reformer for høyere utdanning har stått i kø: Ottosenkomiteen, Hernesutvalget, Høgskolereformen,

Mjøsutvalget, Ryssdalsutvalget, Stjernøutvalget – alle med ideer om hvordan struktur, innhold, styring og ledelse av høyere utdanning skal være i Norge. Det er frustrasjon i skoleverket over at en ikke får erfaring med en reform før en ny innføres, sa hun.

HiVe har i dag 4 384 studenter inkl. 135 internasjonale, derav 1 500 i videre- og etterutdanning. Det er 454 ansatte. Høgskolen utdanner lærere, førskolelærere, sykepleiere, ingeniører og skipsoffiserer, og utfører bidrags- og oppdragsvirksomhet og samarbeider med offentlige instanser og bedrifter.

Høgskolene i Vestfold og Buskerud skal fusjonere i 2014 og blir

«Høgskolen i Buskerud og Vestfold». Bakgrunnen for fusjon er at sterkere og større fagmiljøer er nødvendige fordi kravene til robusthet i fagmiljøene øker. Høgskolen i Buskerud og Vestfold vil få fire campuser og fem fakulteter med 38 bachelorstudier, 27 masterprogrammer, 2 doktorgradsutdanninger og mange ettårige studier samt etter- og videreutdanninger. Det blir ca. 9 000 studenter og 800 ansatte.

Etter foredraget informerte Eldrerådets formann Oddbjørn Hagen om de eldres situasjon og planer for eldreomsorgen i Tønsberg. Møtet ble ledet av nyvalgt lokallagsleder Anne-Lise Aune Lee.

Samhandlingsreformen på Nedre Romerike

Tekst og foto: Maj Lindholt

Samhandlingsreformen er et tema som engasjerer. Møtesalen i Doktorgården på Lillestrøm var fullsatt da rådgiver i helse- og omsorgstjenesten i Lørenskog kommune, Ebba Parelius, kom for å innlede om reformen på marsmøtet i Nedre Romerike lokallag.

- Lørenskog kommune har bare betalt kr 4.000 en gang da kommunen ikke kunne ta i mot en utskrivningsklar pasient, strålte hun, og understreket at samhandlingsrefor-

Ebba Parelius ble takket av møteleder, nestleder Tore Lindholt.

men er nyttig, viktig og god. Norge ligger på toppen når det gjelder livsstilssykdommer og fokus på det forebyggende arbeid må bedres.

Dette er en viktig del av reformen. Når det gjelder eldre, ser det ut til at tiltak mot ensomhet har positiv effekt for å unngå at de blir behandlingstrengende.

Norsk helsevesen ble karakterisert som en sinke på IKT-feltet, og satsing her vil bety mye, mener Ebba Parelius som for øvrig ga ros til kommunene på Nedre Romerike for bedre interkommunalt helsesamarbeid enn Øvre Romerike. – Nå flytter vi alle til Lørenskog, utbrøt en av møtedeltakerne etter det engasjerende foredraget!

Før stortingsvalget

Som nevnt i første nummer av medlemsbladet, inviterer Oslo lokallag representanter for stortingspartiene til å legge fram sine planer for eldrepolitikken i neste periode. FrPs og Høyres innledninger ble referert i forrige «Vi i LOP». Den annonserte innleder fra KrF måtte melde sykdomsforfall i mars, og Arbeiderpartiet kunne ikke stille i april på grunn av at møtetidspunktet kolliderte med Aps landsmøte. Politikk ble det likevell!

AV Jon Lange

Senterpartiet

På april-møtet fikk vi besøk av Lars Rottem Krangnes. Han er ansatt som utreder i Senterpartiets hovedorganisasjon, og har utredet partiets arbeid med og for eldreomsorg, eller, som det nå heter, eldrepolitikk. Det handler nemlig ikke bare om omsorg, men også om andre tiltak som kan utsette behovet for omsorg.

Krangnes beskrev seg selv som ikke helt ung, nemlig 33 år gammel. På klingende trøndersk beskrev han også sin oppvekst på en gård i Sør-Trøndelag, med en bestemor som var 70 da han ble født. Hun var full av historier, blant annet om slektninger som burde kritiseres, og om steder han ikke burde flytte til, som for eksempel Oslo. Han opplevde utfordringene da bestemor ble eldre og ikke greide seg så godt. Han har fortsatt mormor der hjemme. Hun er 96 år og klarer seg sjøl og bor hjemme. Hun har vært medlem

i Ap i 75 år. Nå er han i et annet parti, men de sitter i samme regjering og snakker sammen.

Vi blir stadig eldre, og alderdommen er like individuell som andre aldersgruppers liv. Vi trenger derfor mange typer løsninger, ikke bare statlige, men løsninger i familien og i lokalsamfunnet. Det er viktig å slutte å sette likhetstegn mellom eldrepolitikk og eldreomsorg. Erfaringer fra Danmark viser at det trengs løsninger som gjør at de eldre kan bo lenger hjemme. Det er billigere for samfunnet og bedre for de eldre.

Vi har flere yrkesaktive over 60 år, og 6 av 10 nordmenn ønsker å arbeide etter oppnådd pensjonsalder. Allerede i 1957 skrev Bondepartiet i programmet at det er viktig å legge forholdene til rette for eldre arbeidstakere og for dem som går ut av arbeidslivet og fortsatt ønsker å gjøre en innsats i samfunnet. I Staten kan man ikke arbeide etter 70

år. Aldersgrensen gjelder også for råd og utvalg i Staten, men ikke for valg til Stortinget.

Et problem for mange eldre er ensomhet. Her kreves det ikke bare en innsats i sykehjem og eldreomsorg. Det må satses mer på aktiviteter også for de eldre som bor hjemme, i samarbeid med frivillige organisasjoner.

I mange kommuner bygges det bofellesskap. Krangnes nevnte et slikt i en tidligere husmorskole på Romerike. Noen ble spurt om det ikke var dyrt å bo der. "Nei, det koster bare 3 mill," var svaret. Det er nok et svar som kan være adekvat for noen, men det er ikke alle som har en egen bolig de kan selge for å finansiere et slikt tilbud. Kan det offentlige delfinansiere slike boliger? Selv om budsjettene har økt, er det stadig for lite penger. En mulighet er at kommunene stiller med gratis tomter og at det også blir bygd bofellesskap basert på utleie. I

spørsmålsrunden ble det foreslått at OBOS og andre må kunne bygge – ikke egne omsorgsblokker – men omsorgsboliger inne i de vanlige blokkene, blant annet for å unngå isolasjon. Det er mye ensomhet i en bo- og service-blokk. Kan man få til et samarbeid mellom kommuner og utbyggere om at en viss andel skal være billige utleieboliger?

Eldreråd i kommuner og bydeler: Noen av disse fungerer godt, andre ikke så godt. SP vil ha en gjennomgang av hvordan de fungerer og hvordan medlemmenes kunnskap og ressurser kan komme enda bedre til nytte i lokalsamfunnene.

Forebyggende samtaler og mulighetssamtaler: Noen blir fornærmet når kommunen kommer med slikt bare fordi man er 75 år. Det er en stadig utfordring å få til en mer individuelt tilpasset eldreomsorg. Og det handler ikke bare om å velge offentlig eller privat, men om å velge innhold i tilbudet. Vi skal gjøre det enklere å samarbeide etater imellom, kommuner imellom og mellom kommunene og det private. Et eksempel er Olga på 96, som foretrekker å bo hjemme, men ikke klarer snømåking, handleturer og vedbæring. For henne har kommunen (på Østlandet) hyrt inn tre uføretrygdete karer som på skift hjelper til. Viktig at det skal bli

Ill.foto: shutterstock.com

lettere å bo hjemme når man vil. Nome kommune i Telemark har opprettet et hverdags-rehabiliterings-team med ergoterapeut, fysioterapeut osv., som lager personlige opptreningsprogram for eldre som blir skrevet ut fra sykehus.

Når det blir flere eldre, blir det også flere demente. SP ønsker i neste stortingsperiode å lovfeste rett til dagtilbud for disse. Vi må legge til rette for en enklere hverdag for de pårørende. Familiene ønsker ofte å bidra mer, men mange eldre ønsker ikke å belaste familien.

Det var SP (ved Anne Enger Lahnstein) som introduserte omsorgslønn på 80-tallet. "Tidsklemma" er for de fleste knyttet til foreldre i småbarnstida. Men mange opplever en ny tidsklemme når foreldrene blir gamle og mer krevende. SP ønsker å innfase mulighet til fri med lønn når gamle foreldre trenger bistand, tilsvarende ordningen for å passe syke barn i dag – inntil ti dager i året.

SP ønsker også at alle som trenger det, skal få sykehjemsplass. Men det er ikke full dekning, det må mer til. Det har i det siste blitt flere plasser og flere ansatte, men antallet eldre har økt mer. (Han nevnte henne som vi så på TV og som måtte bo på badet, men var fornøyd likevel.) SP vil også at par skal få bo sammen. – Det har vært regnet ut at én av fire unge må inn i omsorgsarbeid om alle behov skal dekkes. Viktig å få inn flere profesjoner i sykehjemmene: Fotpleiere, hudpleiere, men også musikere og kulturarbeidere som kan skape aktivitet.

Det ble spurt om å lovfeste rett til eldresentre. Men SP er forsiktig med lovfesting når det ikke følger penger med. Turid Frimo spurte hvorfor man ikke kan gjøre det slik

at eldreomsorgen ikke skal dekkes innenfor de frie midlene, men heller øremerkes. Avisen Bygdaposten i sentrale Buskerud hadde nylig reportasje om et flott eldresenter, men hvor det manglet penger til vedlikehold. Hun spurte også om alle de nye folkene i omsorgen er faglært. Krangnes sa at i 2004 hadde vi 74 faglærte ansatte i omsorgen pr 1.000 eldre, i dag 83 pr. 1.000. Det ble også spurt hvorfor kommunene ikke tar inn lærlinger i omsorgen, hjelpeleiere, renholdere og kokker, for eksempel. For å få turnusen til å gå opp, ansettes noen i 25 prosent, noen i 40 prosent og noen i 50 prosent stilling. En bemanningsnorm etterlyses.

Eldreomsorg er ikke bare sykehjem, men også bl.a. forebygging. Frivillighetssentralene ble nevnt – muligheten for å få hjelp når det trengs, og for en rimelig penge. Til slutt ble igjen nevnt retten til sykehjemsplass. Når skal den sette inn, og hvordan skal behovet vurderes?

Så har LOP Oslo igjen hatt besøk av en sympatisk trønder, og det er fristende å sitere trønderen som satt på Dovrebanen og hørte på en samtale mellom en sørlending og en nordlending. Etter en times tid sa han: "Æ e nå glad æ itj snakke nån dialækt, æ, ja."

NOR DIESEL A.S

LEVERANDØR AV ALT TIL BILEN
OG INDUSTRIEN

- Diesel-, skips- og bilelektrisk spesialverksted
- Autorisert Bilverksted
BOSCH Servicesenter

Stakkevollvn. 69 • 9292 Tromsø
Tlf. sentralbord 77 61 56 00
Verksted 77 61 56 09
Se våre hjemmesider:
www.nordiesel.no

Om LOP i Midt-Helgeland

Tekst: Tove Wika. Foto: Torild Wika

Dette styret har sittet siden mars 2012, men etter siste årsmøte overlot vår kasserer siden oppstart i 2006, Tone, kasserervervet til Mary Anne. Ellers kan nevnes at alle de tre styremedlemmene i midten, Tone, Åse og Tove, har vært med i styret siden vi startet med interimsstyre i 2006. I det første året fikk vi 32 medlemmer. Nå har vi i overkant av 120.

LOP M-H har fast møtetid hver måned og årsplan for medlemsmøtene. Møtene holder vi på Mosjøens populære Kulturverksted, et hus med kafé, flere møtesaler og husflidsverksted. Ellers bruker vi noen møtedager vår og høst til turer; mai-turen i år gikk til Laksfors-kaféen i Grane, selvsagt med laks på menyen og med omvisning i

Fra venstre: Nestleder Turid Mæhre Olsen, styremedlem Tone Svare Kvien, leder Åse Floa Steinrud, sekretær Tove Wika, kasserer Mary Anne Nordgaard.

Engelsk-villaen som ligger like ved fossen. I juni blir øy-tur til Lovund/

Træna der vi møter medlemmer fra LOP Salten.

LOP er på Facebook

Landets eldste pensjonistorganisasjon moderniserer seg -

nå også på Facebook! Gå inn på

<http://www.facebook.com/LandslagetOffentligePensjonister>

eller via nettsiden www.lop.no.

Nettredaktør Margaretha G. Hamrin har kreert en flott side som fortjener mange besøk!

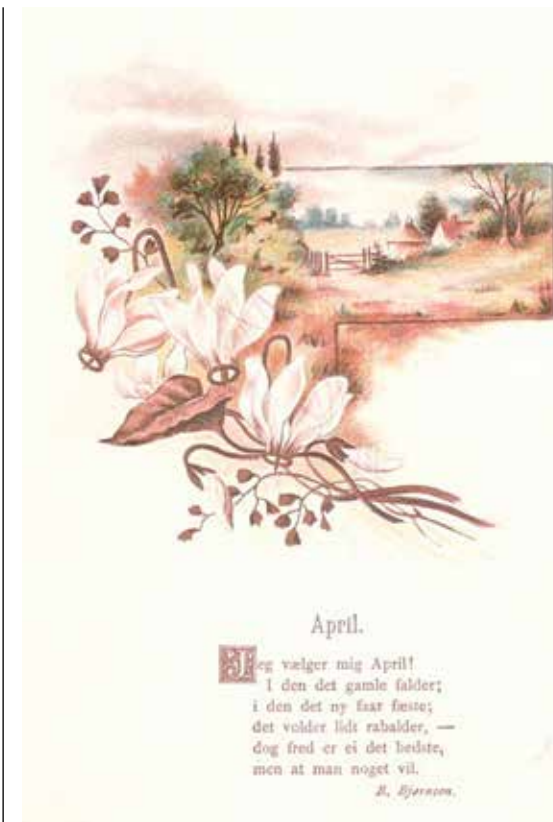
Moss lokallag – «Jeg velger meg april»

Mange møtte opp på aprilmøtet i Moss lokallag for å høre «Våren i ord og toner» i regi og fremførelse av lokallagsleder Unni Bjerkholt Roksvåg og ektemann Bjarne Roksvåg.

Tekst: Inger Myhre

Unni Bjerkholt Roksvåg leste «Jeg velger meg april» av Bjørnstjerne Bjørnson før hun tok utgangspunkt i vår alles kjære sangbok fra våre skoledager. Sangboken inneholder sangskatter som hyller våren og sommeren som kommer, på en vakker og stemningsfull måte. Unni hadde tatt for seg diktere som Bjørnstjerne Bjørnson, Henrik Wergeland, A. O. Vinje, Elias Blix med flere, og av nyere dato Gunnar Reiss-Andersen, Arne Paasche Aasen, Vidar Sandbeck, Mats Paulson og Stein Ove Bergs Våren kommer nå ... som avslutning på en hyggelig time.

Selv om det var en var en grå og trist dag ute, fikk Unni og Bjarne oss med på denne vårens reise som ga oss et håp om ny vår igjen. Ord om denne fine tiden som alltid kommer, om fuglene som finner veien tilbake, og om de første vårtegn som spretter opp av jorden -levendegjorde Unni på en meget stemningsfull måte - med akkompagnement av Bjarne og hans gitar. Gjennom hele "foredraget" sang vi unisont kjente og kjære sanger fra vår barndoms skolesangbok. Sanger som sitter godt i minne den dag i dag. Mon tro om dagens skoleelever har det samme forhold til vårens sanger som vi pensjonister har?

(Fra Guldkorn, side 30)

Tove Lian går, Birgit Kristensen kommer

LOPs rådgiver gjennom flere år, Tove Lian, slutter 1. juli. Rådgivertjenesten er svært populær, og Tove Lian har fått mange godord fra de som har benyttet tjenesten. Områdene som dekkes, krever ofte advokatbistand og det kan, som kjent, være en kostbar affære.

Som anerkjennelse for flott innsats er det ekstra hyggelig å kunne trykke en takk formidlet av Elin Onsrud som er lokallagsleder i Gjøvik: «For noen dager siden fikk jeg en telefon fra Mona Brinck Gabrielsen på Dokka. Hun er medlem i LOP, men ikke i vårt lokallag (Gjøvik). Hun ville takke deg for verdifull og nyttig hjelp i forbindelse med en arvetvist. Hun roste deg meget: Du svarte raskt, var positiv og hyggelig, og hjelpen var, som alt nevnt, meget nyttig.

Dessuten var det GRATIS! som hun sa.

Hun ringte til meg fordi hun hadde hverken mobiltelefon eller PC, og spurte pent om jeg kunne formidle dette til deg. Som du ser, gjør jeg det! Hun ville også, hvis det er mulig, at denne takken skulle komme inn i «VI I LOP». Det må da være en god ide?» Visst er det en god ide!

Ny rådgiver fra 1. juli er Birgit Kristensen (67) som har 1. avde-

ling juss med arverett og var ansatt i Rana Tingrett i 37 år. Etter at hun ble pensjonist for to år siden, har hun pendlet som ekstrahjelp ved Alstahaug Tingrett i Sandnessjøen. Birgit Kristensen har allsidig praksis med konkurs, skifte, oppnevning av verge og straffesaker. Hun ser frem til å begynne som rådgiver for LOP. Vi i LOP kommer tilbake med nærmere presentasjon i nr. 3.

Ill.foto:
shutterstock.com

Om krisesentre

LOP Indre Østfold ønsket velkommen til medlemsmøte 18. april med blant annet informasjon om krisesentre på programmet.

Tekst: Randi Frankrig

På april møtet i LOP Indre Østfold ga daglig leder ved Indre Østfold krisesentre, Kari Mette Fjell, et interessant innblikk i krisesenterets arbeid, hjelpetilbud og hvorfor det er helt nødvendig at slike tilbud eksisterer. Det første senteret i Norge ble etablert i Oslo, Camilla, i 1976. Fra 2010 ble tilbudet lovpålagt. I Norge er det nå 46 krisesentre.

Krisesentrenes tilbud er til for: Kvinner med eller uten barn, uten øvre aldersgrense som er utsatt for vold i nære relasjoner, for menneskehandel eller annen fare for liv eller helse. Unge jenter under 18 år

kan få botilbud dersom det er et barnevernsvedtak, da i påvente av annet tiltak.

Fjell siterte lovens formål (2010): «Sikre et godt og helhetlig krisesentertilbud» Dette omfatter alle personer utsatt for vold i nære relasjoner (kvinner, barn, menn, rus, psykiatri, funksjonshindrende, menneskehandel). Tilbudet skal inneholde gratis, helårs, heldøgns, trygt og midlertidig botilbud. Det skal inneholde gratis dagtilbud, råd og rettleiding på telefon og oppfølging i rehabiliteringsfasen.

I Østfold er det fem krisesentre. Krisesenteret for menn ligger i

Fredrikstad. Indre Østfold krisesentre startet opp i 1984 med frivillig innsats. Ni kommuner i Indre Østfold samarbeider nå om tilbudet. I 2012 fikk 58 kvinner og 56 barn mottatt tilbud ved senteret i til sammen 4340 døgn. I tillegg fikk 96 dagtilbud. Hittil i år har 27 kvinner mottatt tilbud.

Det ble stilt spørsmål om hvordan man kan hjelpe når man vet at noen utsettes for vold. Det viktige er at vi ser det, vet det, forteller til den som utsettes for vold at vi ser og aner hva som skjer. Det er viktig at vi er medmennesker som bryr oss **OM** de som har det vanskelig og tilbyr vår hjelp.

LOP I OL-BYEN

Lillehammer har i forhold til byens størrelse på ca. 26.000 et forholdsvis stort LOP-lag på 450-500 medlemmer. Vi takker mange for aktiv rekruttering, og håper å opprettholde dette!

Tekst: Per Rasmussen

Hva satser vi på da? Vi mener vi har to fokusemner og vil fortsette slik:

1. med faste månedlige møter til fast tid, på fast sted og med kobling av sosialt og faglige emner – i LILLEHAMMER er fasthet viktig,
2. med turer – en overnattingstur og en dagstur og da slik at “alle” kan delta. Det er viktig, og det mangler ikke på reisemål i alle retninger herfra. Når det gjelder langturer, skal vi i år til Normandie i Frankrike. Det er imponerende å måtte stoppe påmeldingen på 50 deltagere! Er det utradisjonelle valg som gjør at mange vil være med?

Lillehammer er heldigvis et sted hvor det ofte er greit å få gode foredragsholdere og særlig når vi kan samarbeide med andre. Flere er også medlemmer i LOP som Thor Heyerdahl jr. og Knut Korsæth. Med disse og andre er det mulig å finne både lokale emner som fenger og reiser – det er populært og særlig med en kopp kaffe og «biteti».

Til høsten satser vi bl.a. på Pål Espolin Johnsen som kommer med ny bok om mennesker han har møtt. Med hans kunnskap om Nord-Norge og Hurtigruta bør det bli bra. Han bor jo også i Lillehammer. Nansenskolen med Inge Eidsvåg bør trekke tilhørere!

Velkommen til oss – den første onsdag i måneden midt på dagen på Rica Victoria!

Nytt fra Tromsø

Tekst: Laila Jernsletten. Foto: Frits N. Jensen

Det nye styret.

LOP Tromsø og omegn har avholdt årsmøte og valgt nytt styre. På bildet ser vi fra venstre Einar Stenersen, Laila Abrahamsen, Jorunn Rasmussen, Laila Jernsletten, Svanhild Killie og Sigmund Nordmo. Reidun Jenssen og Anne-Mari Nesje var ikke tilstede da bildet ble tatt.

De som gikk ut av styret fikk blomster. Her er det fra venstre: Astri

Pedersen, Borgny Knutsen, Frits Jensen, Svanhild Killie og Einar Stenersen. De to sistnevnte er med i styret, men fikk blomster for arbeidet som henholdsvis revisor og kasserer.

LOP Tromsø og omegn har 420 medlemmer og er et aktivt pensjonistlag. Vi arrangerer fire medlemsmøter og et julebord i året, 3-4

utenlandsreiser, 5-6 dagsturer til Finland og gjerne en eller to turer i vårt vakre Troms fylke. I år går turene til Sverige, Kreta og Gran Canari, og i Troms skal vi til Mallangen Brygge og til Fjellandsbyen i Målselv. Og selvsagt har vi allerede avviklet en flott møljetur, vi som bor i skreiens rike. Vi tar gjerne imot pensjonister som er på besøk fra andre LOP avdelinger.

Styret som gikk av.

Årets første tillitsvalgkurs

Tekst og foto: Margaretha G. Hamrin

7. mai var det kurs for tillitsvalge i LOP i de nordligste fylkene og Trøndelag som var samlet til erfaringsutveksling og kurs. Deltakerne hadde tatt turen til Trondheim for kurset som ble holdt i Hornemansgården midt i sentrum. Medietrening og medlemsverving var sentrale punkter på programmet. I gruppearbeid ble det utformet leserinnlegg der fordelene med å bli LOP-medlem ble satt ned på papir. Bruk av LOPs Facebooksider og hvordan man kan spre og dele innlegg og informasjon gjennom både avisenes nettsider og sosiale medier ble demonstrert. Tove Lian ga en grundig og god orientering om føring av lokal-lagsregnskap, samt ga alle et oppsett. Styrearbeid var

Gruppearbeid er gøy!

også en nyttig programpost. Som en ekstra bonus hadde LOPs leder Kjell Helland tatt turen innom, deltakerne fikk dermed også en liten orientering og sentrale spørsmål som det jobbes med i LOP for tiden. Ansvarlige for å holde i alle tråder var Turid Mæhre Olsen og Turid Frimo, som ledet deltakerne gjennom en dag med både faglig og sosialt utbytte.

LOP Sandefjord ble startet i 1993 og kan derved feire 20-årsjubileum i år. Laget har de siste årene hatt rundt 100 medlemmer.

Tekst: Kåre Hoel

Grunnstammen i lagets virksomhet er medlemsmøtene som vanligvis holdes den andre torsdagen i måneden kl. 12.00. Lagets faste møteplass er Sparebankstiftelsens møtelokaler i Stockfleths gt. 26 der LOP også har skap for oppbevaring av arkiv og rekvisita.

Laget har 5 medlemsmøter om våren og 4 om høsten. Det er bra oppmøte på medlemsmøtene, 40-50 hver gang. I mai pleier møtet å være erstattet av en tur for medlemmene. Årets tur som gikk til Dalsland og Värmland i Sverige er nettopp avviklet. Vår sekretær Lillian Heggem har skrevet referat fra turen som du finner også på denne siden.

På medlemsmøtene er det vanligvis et hovedforedrag. Temaene veksler gjerne mellom eldrepolitikk/eldrehelse, kultur og lokalhistorie. Vi er opptatt av at laget skal følge godt med på eldres situasjon i kommunen og gi tydelige meldinger om det tilbudet om pleie og omsorg som kommunen gir. Laget har fast pianist slik at allsang er en viktig del av møtene. Drøfting av lagssaker og utlodning er også faste poster.

Fra noen av medlemmene har vi hørt at det blir for lenge mellom møtene. Vi har derfor begynt med noe vi kaller eksperimentet. Vi opplyser på medlemsmøtet at et par uker senere har vi plukket ut en formiddagskonsert, en utstilling e.l. som vi anbefaler medlemmene å komme på til et bestemt klokkeslett. Det er ingen påmelding til dette. Etterpå går deltakerne som har møtt, og spiser en enkel lunsj sammen.

I hovedsak synes vi at virksomheten i laget går bra. En stadig utfordring er imidlertid å rekruttere nye medlemmer slik at medlemstallet kan holdes oppe.

Vårturen til Dalsland kanal

Tekst: Lillian Heggem Foto: Arvid Flakstad

Det var 36 påmeldte til årets tur, men dessverre meldte fire forfall grunnet sykdom, bl. a. vår leder Kåre Hoel. 2. mai var det busstur med Odd B. ved rattet til "Color Viking". Vår trubadur og underholder på turen, Odd Georg Murud, var med fra første stund. Under overfarten hygget vi oss med frokost, prat og handel i taxfreebutikken. I Strømstad entret vi bussen igjen. Underveis ble vi underholdt med sang og historier. Første stopp var ved Vitlycke museum for en guidet omvisning på helleristningsområdet og i husene fra eldre og yngre bronsealder. Vitlycke er et av Unescos verdensarvsteder og vi hadde en meget dyktig guide ved navn Lars. Guidingen var betalt av Odd B., en svært hyggelig gest som vi takker for. Overnattingene og middagene var på Hotell Dalia i Bengtsfors. Murud underholdt med gitarspill, sang og historier om Evert Taube om kvelden.

Etter en god frokost på fredag gikk vi ned til kaien hvor kanalbåten M/S Storholmen lå klar til årets jomfrutur - vasket og nymalt. Storholmen eies av familien Holmedahl som er en

familiebedrift. Båten er bygd i 1896 og kom til Dalsland kanal i 1937. Kanalen ble bygd for 130 år siden og fungerer like godt i dag. Vi startet ved sluse 20 og var gjennom 16 sluser før vi ankom Håverud. På Håverud sto Odd B. klar med bussen. Kanalmuseet ved Håverud var dessverre ikke åpnet for sesongen. Murud underholdt denne kvelden med historier om Astrid Lindgren, spilte gitar og sang.

Lørdag var hjemreisedag. På veien fra Bengtsfors til Mårbacka fortalte Murud om flere av Sveriges diktere. Ved guidinga på Selma Lagerlöfs Mårbacka ble vi delt i to grupper og det ble tid til både en kaffekopp og litt handel der. Guidene var svært flinke. Omvisningen ble avsluttet med opplesning i biblioteket. Etter Mårbacka kjørte bussen til Nils Holgerssons krog i Sunne hvor vi spiste lunsj. Odd B. kjørte til Sandefjord via Oslofjordtunnelen. Margareth Evenesen, Odd B. og Arvid Flakstad takket for hyggelig tur! Jeg tror alle hygget seg på denne tredagersturen og nå blir det å leve i spenning på hva som blir vårens LOP-tur i 2014.

- Bestill verve-/standsmateriell (brosjyre, store plakater, rollups (kan ikke sendes), t-skjorter, pins, kulepennar m.m.) via e-post, telefon eller postadresse til kontoret i Oslo.
- Innkreving av kontingent bør skje i januar sammen med innkalling til årsmøtet og programmet for halvåret. Påminnelse til de som ikke har betalt kontingent, sendes i månedsskiftet februar/mars. Fristen for innbetaling av den sentrale kontingentdelen på kr 200 er 1. mai hvert år. Da bør to påminnelser ha vært sendt ut til de som ikke har betalt.
- Vervepremie: Lokallaget får kr 50 for hvert nye medlem. Kontingenten må være betalt.
- Nestleder i laget bør ha ansvar for medlemsvervingen.
- På anmodning sender sekretariatet oppdaterte medlemslister og lister over direkte-medlemmer som kan verves til lokallagene. Oppgi laveste og høyeste postnummer i lokallagets dekningsområde. Kontakt Tove Lian.
- Sentralstyret blir orientert om medlemstallene i hvert lag på alle møtene.
- Avtalen med Norsk Sykepleierforbund (NSF) gjelder bare sykepleiere som er medlemmer i NSF, og NSF betaler den sentrale kontingenten for dem. Sykepleiere som ikke er medlem i NSF – eller ikke oppgir medlemsnummer i NSF, må betale full kontingent. Lokallaget må sende innmelding og NSF-medlemsnummer til LOP-sekretariatet. Sykepleiere får «Vi i LOP» i henhold til registrering i NSF, ikke som medlem av lokallaget.
- Navn på nye medlemmer, adresseendringer, utmeldinger m.m. sendes sekretariatet snarest mulig slik at medlemmer får neste medlemsblad eller det kan stoppes ved dødsfall. Gi opplysning om årsak til utmelding (ubetalt kontingent, utmelding, sykehjem, død e.l.).
- Medlemsblad som kommer i retur medfører stopp i abonnementet. Derfor fører sene endringsmeldinger til at bladet stoppes unødvendig!
- Ektepar/samboere får bare ett medlemsblad. Gi beskjed om dette ved innmelding. Normalt registreres «Vi i LOP» på kvinnen.
- Medlemskartoteket bygger på medlemsnummer som må oppgis ved henvendelser til sekretariatet.
- Send aldri inn hele medlemslister til sekretariatet, bare endringene.
- Dobbelregistrering skjer dessverre altfor ofte. Lokallagene må oppgi når direkte-medlemmer melder seg inn i laget. Det må skilles mellom nye medlemmer og medlemmer som overfører sitt medlemskap til lokallagsmedlemskap.
- Noe du vil snakke med daglig leder, sekretariatsmedarbeider eller prosjektmedarbeider om? Se kontaktinformasjon på side 2.
- Innmeldings- og endringstalongen kan brukes av alle!

Jeg vil bli medlem av LOP!

- som medlem av nærmeste lokallag. Kontingent kr 200 + lokallagskontingent ledtatt på årsmøte.
- som direkte av LOP sentralt. Kontingent kr 200 pr. år.

Navn:

Adresse:

Postnr.:..... Poststed:.....

LOP
Petter Grubensgt. 9
8624 MO I RANA

Jeg vil melde fra om.....

Nytt navn:

Ny adresse:

Postnr.:..... Poststed:.....

Innsendt av:

Navn:

Medlemsnummer

LOP
Petter Grubensgt. 9
8624 MO I RANA

LOP i eldreråd 2011-2015

Gi innspill, still spørsmål – de arbeider for oss!

Fylkeseldreråd:

Hordaland:

Ingrid Linde,
tlf. 55 95 10 87

Anne-Karin Davidsen (vara)
adav@broadpark.no

Nordland:

Berit Lorentsen,
berit.lo@online.no

Nord-Trøndelag:

Tora Lein (vara),
tora.lein@online.no

Oppland:

Per Rasmussen,
prasmus@online.no

Rogaland:

Johan Risa,
johan.risa@kleppnett.no

Ranveig Løge (vara),
ranveigløge@live.no

Anne-Bjørg Hovda (vara),
anne.b.hovda@haugnett.no

Sogn og Fjordane:

Eivind Skjerven (leder),
eivind.skjerven@gmail.com

Telemark:

Evy Brattland,
brattlan@online.no

Annbjørg Mo (vara),
tlf. 35 52 27 06

Kommunale eldreråd:

Askøy:

John Solvik,
jsolvik@online.no

Tor Tønder (vara),
tlf. 56 14 05 80

Bergen:

Kirsten Utaaker,
kirs-u@online.no

Annelise Olsen (vara),
ao38@online.no

Willy Gustafson,
wilgust@online.no

Jorunn Solberg (vara),
jor-solb@online.no

Bodø:

Audun Spjell,
audun.spjell@gmail.com

Fjell:

Ole Konrad Ekerhovd
(leder), tlf. 56 33 14 74

Kjell Nordahl-Pedersen (vara),
tlf. 56 32 14 63

Fredrikstad:

Kåre Høye
kre.hye@getmail.no

Fusa:

Turid B. Ekeberg,
tlf. 908 79 009

Gjøvik:

Ole Wilhelm Kavli,
od-hage4@online.no

Kristiansund:

Øyvind Wæraas,
owaeraas@online.no

Kongsberg:

Jorun Ulleberg,
ulleb@c2i.net

Sigrun Holm (vara),
tlf. 32 73 54 53

Lillehammer:

Torkjell Haustveit,
thautstve@online.no

Aagot Flagstad (vara),
flagstad@bbnett.no

Os:

Olav Djuve,
odjuve@broadpark.no

Johannes Bolstad (vara),
johannes.bolstad@bkkfiber.no

Osterøy:

Norvald Vedaa,
nvedaa@online.no

Kari Aarestøl (vara),
tlf. 56 39 41 46

Kari Vikesund,
karivikesund@c2i.net

Rana:

Ketil Ryssdal,
ryssdal@online.no

Hanna Seeger,
hanna.seeger@rananett.no

Inga Marie Rushfeldt,
tlf. 75 15 25 04

Tove Lian (vara),
hel-lia@online.no

Sandefjord:

Kåre Hoel, kare.hoel@sfjbb.no

Sonja Lausch-Liseth (vara),
lisson@online.no

Sandnes:

Aase Brit Borsheim,
aase-brit.borsheim@lyse.net

Per Egra (vara),
per.egra@lyse.net

Sarpsborg:

Erling Loraas,
eloraas@online.no

Skien:

May-Brith Brekke,
maybrekk@sf-nett.no

Birgit Glomlien (vara),
birgit_glomlien@hotmail.com

Sola:

Jon Solheim, tlf. 51 65 51 46

Trondheim:

Astrid Seim Ekeland,
aseke@broadpark.no

Tromsø:

Jorunn Rasmussen,
krasmu@online.no

Tønsberg:

Oddbjørn Hagen,
od-hage4@online.no

Ullensaker:

Olav Hagen (leder),
olav-hagen@frisurf.no

Arne Myhte (vara),
mythe@live.no

Vefsn:

Turid Mæhre Olsen,
turid.arna.olsen@hotmail.com

Randolf Brattli (vara),
randobra@frisurf.no

Peggy Natvig (vara),
tlf. 996 90 070

Voss:

Kirsten Takvam,
tlf. 56 51 22 47

Gunnar Grove (vara)
tlf. 907 32 720

Vågan:

Bjørg Utnes
bjoer-ut@online.no

Ålesund:

Randi Havnevik Devold,
randi.devold@hotmail.no

Thor Magnussen (vara),
thormagn@online.no

Sjur Brande (vara),
sjur.brande@live.no

Returadresse:
LOP
Petter Grubens gate 9
8624 Mo i Rana

LOKALLAGENE

AKERSHUS

Asker
Jorid Nørholm 66 78 41 07 995 34 250 jorid.norholm@gmail.com

Nedre Romerike
Solveig Finsrud 944 16 199 solveig.finsrud@gmail.com

Øvre Romerike
Kjellfrid Frankmo 970 92 474 p_olsen@combitel.no

BUSKERUD
Kongsberg
Rolf Wallin 32 73 44 07 908 42 165 rolf.henry.wallin@ebnett.no

HEDMARK
Glåmdal
Anna Stearn 975 45 394 annastearn@gmail.com

Presteforeningen
Astrid Bjellebø Bayegan 909 29 047 abayegan@online.no

HORDALAND
Bergen
Gunda Falao Sparre 55 90 10 53 gunda.sparre@gmail.com

Sunnhordland
Vermund Trohjell 53 42 04 42 918 25 257 vermund.trohjell@haugnett.no

Voss
Ragnhild Mølster Lidal 901 18 013 rmlidal@broadpark.no

MØRE OG ROMSDAL
Kristiansund
Karl A. Johansen 971 87 545 karl.johansen@nktv.no

Molde
Bitten Linge 71 25 21 56 bitten.l@online.no

Ålesund
Sigurd Dybvik 70 13 37 60 911 07 120 sidy@mimer.no

NORDLAND
Midt-Helgeland
Åse Floa Steinrud 977 17 534 tove@wika.no

Rana
Tove Lian 75 15 03 02 456 30 948 hel-lia@online.no

Salten
Brynhild Geiring 75 53 93 68 901 70 180 bgeiring@hotmail.com

Vågan
Turid Hansen 992 59 829 turidulvaag@hotmail.com

NORD-TRØNDELAC
Namsos
Bjørn Kvatningen 74 27 33 23 992 66 705

Steinkjer
Leif Aune 74 14 36 34 994 32 351 leif.kjetil.aune@ntebb.no

OPPLAND
Gjøvik
Elin Onsrud 61 19 17 58 tryon@online.no

Gudbrandsdal
Terje Lindby 61 23 08 50 tromlin@online.no

Lillehammer
Per Rasmussen 995 07 051 prasmus@online.no

OSLO
Oslo
Lillian Saxegaard 21 38 81 30 944 99 320 lillian.saxegaard@gmail.com

Mattilsynet O/A/Ø
Karin Tubås Andersen 482 70 235 tea8@online.no

Meteorologisk Inst. Seniorklubb
Norvald Bjergene 908 71 523 norwaldb@online.no

ROGALAND
Haugaland
Kristin-Elfi Flåto 952 25 342 krisflaa@getmail.no

Mattilsynet R/A
Karsten Kjølleberg 916 96 910 kars-tob@online.no

OPPF
Gunnar Nybø 51 69 77 65 nybo.gunnar@gmail.com

Sandnes og Jæren
Synnøve Ladstein 51 66 41 39 916 97 145 sy-lad@online.no

Stavanger
Inger Mydland 51 55 24 33 952 42 033 inger.mydland@lyse.net

SOGN OG FJORDANE
Indre Sogn
Ivar Nesbø 57 69 53 06 991 56 922 ivarnesboe@hotmail.com

Nordfjord
Roar Løddøen 57 85 10 52 g-loe@online.no

SØR-TRØNDELAC
Trondheim
Annbjørg Ulset Evensen 930 30 739 ul-evens@online.no

TELEMARK
Telemark
Evy Brattland 35 55 78 48 986 72 973 brattlan@online.no

TROMS
Tromsø
Laila Jernsletten 476 01 039 laila@jernsletten.no

VESTFOLD
Larvik
Odd Bjarne Johansen 33 11 12 91 913 99 944 oddbj@online.no

Sandefjord
Kåre Hoel 33 47 54 72 908 034 62 kare.hoel@sfjbb.net

Tønsberg
Anne-Lise Aune Lee 903 67 550 leenorge@gmail.com

ØSTFOLD
Fredrikstad
Kåre Høye 69 39 08 52 934 52 931 kre.hye@getmail.no

Indre Østfold
Randi Frankrig 922 80 706 randi.frankrig@gmail.com

Moss
Unni Roksvåg 918 08 156 bjaroks@online.no

Sarpsborg
Ellen-Marie Mikkelsen 908 20 480 ellen-mm@online.no